

Kinderen wapenen tegen geweld in de media

Het onderwijs kan kinderen wapenen tegen geweld in de media. Afgelopen zomer was veel geweld te zien op sociale media, zoals de ramp met vlucht MH17, de onthoofdingen in Syrië en de oorlog in Gaza. In de nieuwste online brochure '[Kinderen en oorlog in de sociale media](#)'¹ van Mijn Kind Online worden de risico's van schokkende nieuwsbeelden voor jonge kinderen uitgelegd en wordt uiteengezet hoe ouders hiermee kunnen omgaan. Nieuws in de klas beschrijft in onderstaand artikel de kernpunten uit deze brochure en licht de rol die het onderwijs hierin kan spelen toe. Daarnaast worden enkele verschillen tussen sociale media en nieuwsmedia naar voren gebracht.

Geruststellen, nuanceren, relativeren en achtergronden toelichten

Het is volgens ontwikkelingspsycholoog Juliette Walma van der Molen mogelijk kinderen tot 6 jaar af te schermen voor en gerust te stellen over het geweld dat zij in de media tegenkomen. Vanaf 6 jaar is afscherming volgens Ouders Online niet meer mogelijk, omdat kinderen dan via verschillende kanalen in aanraking komen met heftig nieuws. Het is belangrijk kinderen vanaf die leeftijd de ruimte te geven om het nieuws te bespreken. Ouders en docenten kunnen kinderen geruststellen door de nieuwsbeelden te nuanceren en relativeren, en door de achtergronden toe te lichten. Een leerkracht op de Pieter Jongelingschool in Arnhem bespreekt heftig nieuws vooral zodat de fantasie van zijn leerlingen niet op hol slaat. Hij verwoordt het als volgt: "Als ze dingen maar half weten, gaan ze er in hun hoofd mee aan de haal."²

De rol van het onderwijs

Volgens bijzonder hoogleraar Mediaopvoeding Peter Nikken komt de verantwoordelijkheid voor het omgaan met dit soort beelden meer bij kinderen zelf te liggen. Om daarbij te ondersteunen is het van belang dat scholen kinderen uitleg geven over de geweldsbeelden, zodat zij hier weerbaar tegen worden. Peter Nikken: "Dit zijn onderwerpen die je goed in de klas kunt bespreken. Scholen moeten kinderen ook leren omgaan met wat er in het wereldnieuws gebeurt." Op scholen wordt al veel aandacht besteed aan mediawijsheid. Soms gaan deze lessen vooral over onderwerpen als online veiligheid en privacy. Het is belangrijk in de klas óók discussie te voeren over het wereldnieuws, de beelden en de berichtgeving daarover. Juist door uitleg en achtergronden te bieden bij het nieuws kunnen leerlingen dit duiden. Een essentieel onderdeel van mediawijsheid is het verwerven

¹ Brochure beschikbaar op: <http://mijnkindonline.nl/publicaties/brochures/kinderen-en-oorlog-in-de-sociale-media>

² Bron: <http://www.verus.nl/nieuws/het-wereldnieuws-in-de-klas-de-koude-oorlog-behandelen-we-nu-alvast>

van informatievaardigheden. Hierbij gaat het om vaardigheden als het onderscheid maken tussen feiten en meningen, objectiviteit en subjectiviteit, en het beoordelen van beschikbare informatie. Uiteindelijk moeten kinderen zelf leren welke beelden ze wel/niet willen zien en welke bronnen ze daarvoor kunnen raadplegen.

Spanningsveld opvoeding

Justine Pardoën, hoofdredacteur van Ouders Online, stelt dat veel pubers juist de confrontatie opzoeken en dat je ze die nieuwsgierigheid moet gunnen, maar: “Je moet de gruwelen wel een context geven. Je kunt niet achterover leunen of weglopen. Je moet er met ze over praten. Wat vind je ervan? Wat doet het met je?” Zij geeft aan dat er niet één manier is om ermee om te gaan. Het is een spanningsveld in de opvoeding van kinderen: enerzijds moet je ze beschermen, anderzijds hebben ze ook recht op informatie. Dat vraagt van docenten dat ze zich invoelen in de klas en het gesprek met leerlingen voeren. Niet alle kinderen reageren op dezelfde manier op de beelden, de begeleiding blijft een belangrijke taak van docenten.

Sociale media versus nieuwsmedia

Door de toegankelijkheid en aanwezigheid van geweld op sociale media is het voor ouders moeilijk te controleren en reguleren wat kinderen zien. Op sociale media kan nieuws zonder enige terughoudendheid of context geplaatst en gedeeld worden. Bij nieuwsmedia is altijd sprake van een filtering van nieuws. De verschillende nieuwsredacties maken redactionele keuzes en geven context bij de berichtgeving. Neem als voorbeeld de artikelen van [NRC](#)³ en [RTL Nieuws](#)⁴ over de afwegingen die gemaakt worden om wel/niet over zaken te berichten.

Nieuws in de klas biedt docenten met de [Nieuwsservice](#) de mogelijkheid kosteloos verschillende nieuwsmedia te ontvangen om leerlingen te laten kennismaken met het brede spectrum nieuwsaanbieders. Docenten kunnen zelf kiezen welke nieuwstitels zij willen laten bezorgen. De nieuwsbronnen kunnen goed gebruikt worden als handvat om (geweld in) het wereldnieuws te behandelen in de les. Ook heeft Nieuws in de klas een [lessuggestie](#) voor het praten over schokkende nieuwsbeelden en daarnaast biedt zij algemene docentenhandleidingen voor het [primair](#) en [voortgezet onderwijs](#) om beter met nieuws in de klas te kunnen omgaan. Nikken geeft aan dat het onderwijs meer mag doen. “...het zou een verbetering zijn als er meer actueel onderwijsmateriaal wordt ontwikkeld”, aldus Nikken.

³ Column beschikbaar op: <http://www.nrc.nl/ombudsman/2014/08/23/een-propagandaoorlog-en-een-hoax-natuurlijk-schrijven-we-er-wel-niet-over/>

⁴ Column beschikbaar op: <http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/column/pieter-klein/wil-je-een-gruwelijke-video-zien>